herpy

VARANER

Varanus marmoratus

Varanus marmoratus är en stor, halvt vattenlevande varan från norra Luzon och de närliggande öarna i Filippinerna och tidigare en underart till *Varanus salvator*. Det har inte publicerats något om skötsel och avel av arten, så vägledningen lånar försiktigt från *V. salvator*.

Familj: Varanidae Engelska: Marbled Water Monitor Tidigare namn: *Varanus salvator marmoratus* Publicerad 16 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**100-196 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**15-20 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande och semiakvatisk**
Biotop	**Regnskog och våtmark**
Svårighetsgrad	**Expert**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**245 × 185 × 245 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**27-30 °C**
Värmeplats	**45-55 °C**
Temperatur, natt	**24-27 °C**
Luftfuktighet	**60-70 %**
Vatten	**Vattendel** djup 35-50 cm
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter, ryggradsdjur och maskar/sniglar**
Hålls	**Ensamma**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**6-18 ägg**
Inkubation	**180-210 dagar** vid 30 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Varanus marmoratus är en kraftig, långhalsad varan i *Varanus salvator*-gruppen, de så kallade vattenvaranerna. Arten beskrevs 1834 som *Hydrosaurus marmoratus*, och namnet betyder "marmorerad" på latin. Under större delen av 20:e århundradet räknades den som en underart till *V. salvator* under namnet *V. salvator marmoratus*, och sedan 2007 behandlas den som en egen art. Taxonomin är fortfarande i rörelse: flera av gruppens former är geologiskt sett mycket unga, och bestånden på Bicolhalvön, Polillo och Catanduanes och på Mindoro har sedan dess skilts ut som de egna arterna *Varanus dalubhasa* och *Varanus bangonorum*. Äldre uppgifter om *V. marmoratus* gäller därför delvis andra arter.

Arten kan skiljas från de övriga filippinska vattenvaranerna på fjällantal och teckning. Ryggen är mörkgrå till svart med tvärgående rader av gulaktiga fläckar, som är mer eller mindre tydliga, och det löper en mörk rand bakom ögat med en ljus, gulaktig rand under. Strupen är fint prickig och marmorerad med ett eller flera tvärband längst fram, och buken är vitaktig med svarta tvärband. Ungarna är ljusare olivbruna och har fyra till sex rader stora, ljusa fläckar mellan fram- och bakben och tydliga band av gula fläckar på svansen. Teckningen kan lösas upp med åldern, och vissa djur är delvis svarta. Svansen är muskulös, triangulär i tvärsnitt och mer än en och en halv gång så lång som kroppen.

De största angivna måtten är 196 cm i total längd för en hane och 180 cm för en hona. Den nedre gränsen på 100 cm i faktarutan är en uppskattning, och vikten är inte dokumenterad.

Om skötsel och avel har inget publicerats för just den här arten. Allt i de följande avsnitten om terrarium, temperatur, foder och avel är lånat från *V. salvator* eller är uppskattningar och är markerat som sådant. Använd siffrorna som en utgångspunkt, inte som ett facit.

Arten är ett djur man förbinder sig till i minst 15 år, om den lever lika länge som *V. salvator*. Den kräver ett rum eller en hembyggd anläggning, en bassäng där den kan simma, kraftig värme och stora mängder hela bytesdjur. Utrymmet, foderutgiften och tiden är den egentliga begränsningen, inte intresset för djuret. Arten är sällsynt i den internationella handeln, och djur som dyker upp kan vara vildfångade, även om de är deklarerade som uppfödda.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Utbredning och livsmiljö

Varanus marmoratus lever bara i Filippinerna: på norra delen av Luzon och på öarna Lubang, Batanes och Babuyan. Artens typlokal är satt till San Mateo vid Manila, och den har hittats i många provinser, bland annat i Cagayan och Isabela i norr.

Andra filippinska vattenvaraner lever på andra öar och i andra delar av Luzon, och de får inte förväxlas med denna art, även om de tidigare räknades som samma form: *Varanus dalubhasa* på Bicolhalvön, Polillo och Catanduanes, *Varanus bangonorum* på Mindoro och *Varanus cumingi*, *Varanus nuchalis* och *Varanus palawanensis* längre söderut.

Kartan visar registrerade fynd. Fynd från Bicolhalvön och andra öar kan komma från de utskilda arterna eller från äldre bestämningar.

> **Naturlig utbredning:** Filippinerna.

LIVSMILJÖ

Varanus marmoratus är en anpassningsbar art, som finns i allt från orörd skog till jordbruksmark. I norra Sierra Madre har den setts i kustnära områden helt utan skog, i jordbruksplantager, i busksnår, i sekundärskog och i rester av ursprunglig skog, särskilt längs skogsbryn, från lågland till medelhöga områden. Den ses ofta äta as runt bebyggelse och vid kraftigt störda flodstränder, och den har uppenbarligen haft nytta av människans verksamhet.

Klimatet är tropiskt, men temperatur och luftfuktighet har inte mätts på artens livsmiljöer. Arten är dagaktiv, lever på marken och klättrar också i träd, liksom *Varanus salvator*. Hos *V. salvator* ligger hålor ofta i flodstränder, och djuren söker sig till vatten för att simma, jaga och fly. Det är sannolikt att *V. marmoratus* gör detsamma, men det är inte dokumenterat.

Arten jagas för kött och skinn och fångas för djurhandeln, ofta med snaror och bambufällor. Köttet säljs vid stånd längs de stora vägarna, och skogsavverkning kan hota arten lokalt.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Det finns inget dokumenterat terrariemått för *Varanus marmoratus*. Måtten här är lånade från *Varanus salvator* och är ett minimum för ett vuxet djur: omkring 245 × 185 × 245 cm (längd × bredd × höjd). Det är ett hembyggt terrarium eller ett helt rum, inte ett vanligt glasterrarium. Ett par ska ha minst 245 × 245 × 245 cm.

Hos *V. salvator* är ungarna omkring 25 cm vid kläckningen och kan under goda förhållanden växa flera gånger sin längd på ett år. Ett ettårigt djur ska ha omkring 120 × 120 × 120 cm. Planera därför efter vuxenstorleken från början, och gör vuxenanläggningen färdig innan djuret behöver den. Ett byggt terrarium av isolerade skivor håller värme och fukt bättre än glas.

Inred med en stor vattenbassäng där djuret kan simma och dyka helt under ytan. Vattnet ska bytas ofta om det inte finns ett kraftigt filter, och filtrets insug får inte kunna hålla fast djuret. Ge djupt, fast substrat att gräva i, till exempel jord blandad med sand, och många gömslen: ihåliga stammar, lådor och rör. Vattenvaraner klättrar gärna, så utnyttja höjden med kraftiga grenar, hyllor och stammar som solplatser. Levande växter går snabbt åt. Alla dörrar ska ha säkra lås, eftersom djuret är starkt och hittar svagheter. Lampor och värmekällor ska vara skärmade mot klor och svans, så att djuret inte bränner sig.

TEMPERATUR

Temperaturerna är inte uppmätta för *Varanus marmoratus*. Bakgrundstemperaturen på dagen på 27-30 °C är lånad från *Varanus salvator*, som lever nära ekvatorn, där temperaturen inte varierar mycket under året. Solplatsen ska vara markant varmare: faktarutans 45-55 °C är en uppskattning för ytan som djuret ligger på, mätt med infraröd termometer. Det ska finnas en stor temperaturgradient, så att djuret kan välja mellan solplats, medelvarmt och sval skugga.

Flera spotlights sida vid sida över en stor yta värmer hela djuret jämnt och minskar risken för brännskador. På natten får temperaturen sjunka något, och 24-27 °C är en uppskattning. Det går också bra att hålla temperaturen någorlunda konstant dygnet runt. Ett djur med lämplig värme solar sig en stund, går omkring och återvänder till solplatsen flera gånger om dagen. Ligger det hela dagen på solplatsen är det för kallt, och solar det sig aldrig är det för varmt. En vintervila behövs inte för en tropisk art.

Läs mer: Värme och temperatur Läs mer: Vintervila och årstider

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga omkring 60-70 %. Siffran är lånad från *Varanus salvator*; för *Varanus marmoratus* är inget dokumenterat. Värme i kombination med en stor vattendel höjer fukten av sig själv, och substratet i grävzonen ska vara lätt fuktigt, inte blött. För fuktiga förhållanden och stillastående, fuktig luft ger svamp- och bakterieinfektioner i huden och mögel, så god ventilation är lika viktig som fukten.

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Arten räknas, liksom *Varanus salvator*, som halvt vattenlevande, och en stor vattendel är en förutsättning, inte prydnad. Bassängen ska vara tillräckligt djup för att djuret ska kunna dyka helt under ytan, och faktarutans 35-50 cm är en uppskattning. Ge den en kant eller ramp, så att djuret enkelt kommer upp igen. Djuret avger ofta träck och urin i vattnet, så vattnet ska bytas ofta eller filtreras kraftigt. En stor bassäng är tung och kräver ett fast golv, avlopp och en vattentät yta. Djuret dricker ur vattendelen, så håll vattnet rent.

LJUS OCH UVB

Arten är dagaktiv, solar sig mycket och bör sannolikt ha UVB. Rekommendationen är lånad från besläktade, dagaktiva varaner och inte dokumenterad för *Varanus marmoratus*: använd UVB för djur med stort solbehov (Ferguson-zon 3) över en stor del av solplatsen, och se till att djuret samtidigt kan dra sig undan i skugga. Kombinera med kraftiga värmelampor över solplatsen. Ha ljuset tänt cirka 12 timmar om dagen året runt, eftersom arten lever nära ekvatorn, och håll natten mörk. Placera lamporna utom räckhåll för djuret eller i kraftigt skydd.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Fodret är lånat från *Varanus salvator*. Arten är en allsidig köttätare: i naturen tar den både ryggradslösa djur, ryggradsdjur och as, och den ses ofta äta avfall runt bebyggelse. Ungar lever mest av insekter, till exempel syrsor och kackerlackor, som är välfödda och pudrade med kalk och D3-vitamin. Det första året matas de varje dag eller varannan dag, eftersom de växer mycket. Gradvis går de över till hela bytesdjur som gnagare, fisk och fjäderfä i lämplig storlek. Ettåriga djur matas tre-fyra gånger i veckan och vuxna över två år två-tre gånger i veckan.

Fodret ska vara hela djur, eftersom ben och inälvor ger kalk och vitaminer som enbart kött inte ger. Vattenvaraner säger sällan nej till mat och blir lätt för feta, och gnagare som enda föda ger fetma och fettlever. Varva därför fisk, fågel, ägg och gnagare, och väg djuret regelbundet. Djuret ska kunna sola sig efter målet för att smälta. Foderutgiften växer med djurets storlek och är en betydande del av den livslånga utgiften.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Det är inte dokumenterat något om temperament hos *Varanus marmoratus* i fångenskap, så var beredd på att den beter sig som andra stora vattenvaraner. De försvarar sig med svansen, klorna och käkarna. Ett svansslag kan ge svåra skador, klorna kan rispa djupt, och ett bett från en stor varan ger djupa sår som lätt blir infekterade. Allvarliga skador är möjliga, även från ett djur på omkring en meter.

Vildfångade djur är ofta nervösa och biter, och de behöver många månader för att lugna sig. Uppfödda *Varanus salvator* kan bli mycket lugna. Tämjning kräver korta, lugna och positiva kontakter, upprepade ofta. Närma dig nerifrån och inte uppifrån, eftersom rörelser över djuret upplevs som hotfulla, och gärna medan det står i grunt vatten, där det är lugnare. Hantering av

större djur kräver erfarenhet, ro, två personer och kraftiga handskar. Små barn och andra djur ska hållas borta.

Varaner kan bära på salmonella. Tvätta händerna noga efter all kontakt med djur, vatten, träck och foder. Håll djuren enskilt. Par kan bara hållas ihop i en mycket stor anläggning med många gömslen, och de ska följas noga.

Läs mer: Karantän och hygien

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Det är inte dokumenterat något om könsmognad och könsbestämning hos *Varanus marmoratus*. Hos *Varanus salvator* är hanarna större än honorna, har en kraftigare och bredare nos och tydliga bulor efter hemipenis, medan honorna är slankare med en spetsigare nos. Könsbestämning är svår, även för erfarna, och kräver ofta en veterinär. Hos vilda *V. salvator* blir hanarna könsmogna vid omkring 1 m och honorna vid omkring 50 cm, men det är inte dokumenterat för denna art.

PARNING

Parning är inte beskriven för *Varanus marmoratus*. Hos vilda *Varanus salvator* pågår yngeltiden från april till oktober. I fångenskap kan välnärda honor av *V. salvator* bli parningsvilliga flera gånger per år, och det syns på en ökad aptit. Vid avel av *V. salvator* används ultraljud för att se när honans äggstockar är 15-25 mm, och då sätts hanen till henne. Han tas bort igen efter parningen, så att hon kan äta och sola sig i fred. Par kräver en stor anläggning, och hanen kan vara våldsam.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Arten är äggläggande. Antal ägg i en kull är inte dokumenterat för *Varanus marmoratus*. Faktarutans 6-18 ägg är lånade från *Varanus salvator* i fångenskap, där kullen beror på honans ålder och storlek, och både större och mindre kullar förekommer. Honan lägger äggen omkring 30-45 dagar efter parningen, i naturen gärna i ruttna stammar och stubbar. Ge henne ett djupt substrat med en konsistens där hon kan gräva stabila hålor, hållet på omkring 30 °C. Hon gräver ofta provhålor i flera dagar innan hon väljer plats. Hittar hon ingen lämplig plats kan hon hålla kvar äggen.

INKUBATION

Inkubation är inte dokumenterad för *Varanus marmoratus*. Hos *Varanus salvator* inkuberas äggen i en plastlåda med ett fuktigt inkubationsmedium vid 30 °C, och vid den temperaturen kläcks de efter sex till sju månader, motsvarande omkring 180-210 dagar. Siffrorna är lånade och ska användas försiktigt. Ta ut äggen ur anläggningen så snart de är lagda, och vänd dem inte.

Läs mer: Inkubation av ägg

UPPFÖDNING AV UNGAR

Uppfödning av ungar är inte beskriven för *Varanus marmoratus*. Hos *Varanus salvator* är ungarna omkring 25 cm vid kläckningen. De lever mest av insekter och matas varje dag eller varannan dag under det första året. Håll dem enskilt för att undvika bett och konkurrens om fodret. De växer snabbt och ska flyttas upp till större enheter med jämna mellanrum. Tänk på var ungarna ska bo som vuxna innan äggen inkuberas: en kull ger många stora djur, och det är svårt att hitta platser åt dem.

Hälsa och vanliga misstag

Det är inte dokumenterat något om sjukdomar hos *Varanus marmoratus* i fångenskap. Följande gäller *Varanus salvator* och andra stora varaner:

- Fetma och fettlever när gnagare blir huvudföda, eller djuret överutfodras. Fetma förkortar livet.
- Skelettsjukdom vid för lite UVB, kalk och D3-vitamin, särskilt hos unga, snabbväxande djur.
- Svamp- och bakterieinfektioner i huden vid för fuktig, stillastående luft.
- Bakteriell infektion i bettsår och munsjuka. Rengör alla sår och kontakta veterinär.
- Brännskador från oskärmade värmelampor.
- Parasiter och stress, särskilt hos vildfångade djur efter transport.
- Salmonella, som kan smitta till människor.

Arten är sällsynt i den internationella handeln: sedan 2010 har bara omkring 30 djur registrerats, de flesta för forskning. På den filippinska hemmamarknaden är den däremot den mest utbjudna och billigaste varanen, eftersom den är vanlig och lätt att fånga, och djuren där är nästan alla olagligt fångade i naturen. Djur som har exporterats som uppfödda misstänks i vissa fall vara vildfångade, och smugglade djur av arten har beslagtagits på väg till en stor reptilmässa i Europa. Arten är dessutom fredad i Filippinerna. Kräv dokumentation om ursprunget och låt en veterinär med erfarenhet av reptiler undersöka ett nytt djur för parasiter. Sök veterinär om djuret tappar i vikt, vägrar föda eller verkar slött.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.